

STORTINGET

Representantforslag 72 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentantene Helge André Njåstad, Linda Monsen Merkesdal,
Ove Trellevik, Marthe Hammer, Kjersti Toppe, Sofie Marhaug,
Frøya Skjold Sjursæther og Joel Ystebø

Dokument 8:72 S (2025–2026)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Helge André Njåstad, Linda Monsen Merkesdal, Ove Trellevik, Marthe Hammer, Kjersti Toppe, Sofie Marhaug, Frøya Skjold Sjursæther og Joel Ystebø om håndtering av kvikksølv og torpedoer ved U-864

Til Stortinget

Bakgrunn

Den tyske ubåten U-864 ble senket vest for Fedje 9. februar 1945 og ble lokalisert i 2003. Vraket ligger på ca. 150 meters dyp og har både torpedoer og kvikksølvlast om bord.

Området rundt vraket er dokumentert forurenset av metallisk kvikksølv, og Havforskningsinstituttet har i 2022–2024 målt forhøyede nivåer i enkelte fiske- og krabbeprov i nærområdet. Regjeringen og Kystverket har i nyere tid jobbet videre med to spor: tildekking av vrak og forurensede sedimenter og heving av deler av kvikksølvlasten før tildekking. Kystverkets foreløpige rapport av 15. september 2025 viser at heving av hele vraket tidligere ble forkastet av ekspertutvalget som arbeidet med saken i perioden 2020–2022, med begrunnelse i uakseptabelt risikonivå, men at det fortsatt foreligger usikkerhet om ammunisjon og kvikksølvbeholdere.

Samtidig foreligger det ny faglig kunnskap fra Forsvarsmateriell (FMA) i 2025 som gir en helhetlig vurdering av ammunisjonssikkerhet og operasjonsrisiko ved de ulike alternativene. FMA peker på at tildekking kan

innebære betydelig risiko for detonasjon og ukontrollert spredning av kvikksølv, og anbefaler at heving av vrak med last vurderes som den mest risikoreduserende helhetsløsningen (Forsvarsmateriell 2025. Rapport om hvordan ammunisjonssikkerhet påvirker ulike alternativer for håndtering av kvikksølv i ubåtvraket U-864 og forurensede sedimenter ved vraket, vedlegg A).

Miljø og langsiktig risikoreduksjon: Tildekking er en midlertidig løsning med evighetsperspektiv når det gjelder overvåkning, vedlikehold og usikkerhet i ustabile sedimenter; heving gir mulighet for reell kildesanering og reduserer varig kvikksølvrisiko for kystmiljø, fiskeri og oppdrett.

Ammunisjon og sikkerhet: FMA identifiserer nytt faktagrunnlag om torpedotyper, tennapparater og plassering som påvirker risikovurderingene; tildekking og massepåføring kan øke faren for sympatidetonasjon og kvikksølvspreddning, mens heving i ett gir best kontroll.

Prosess og kvalitetssikring: Kystverkets foreløpige rapport viser at heving av vrak ikke inngår i oppdraget fra Nærings- og fiskeridepartementet, til tross for ny informasjon og endrede rammebetingelser. Stortinget bør derfor styre mandatet tydelig mot heving som alternativ og sikre uavhengig kvalitetssikring. Det er også viktig at det planlagte toktet blir gjennomført på en slik måte at det ikke umuliggjør en eventuell heving av hele ubåten på et senere tidspunkt.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g:

1. Stortinget ber regjeringen sikre at det planlagte toktet på ubåt U-864 gjennomføres på en måte som ikke umuliggjør en eventuell heving eller fjerning av ubåtvraket med last, eller fjerning av torpedoer.
2. Stortinget ber regjeringen endre mandatet til Kystverket slik at heving av ubåten U-864 med last, og/eller fjerning av torpedoer, blir vurdert som fullverdige alternativer. Arbeidet skal kvalitetssikres.

18. desember 2025

Helge André Njåstad

Linda Monsen Merkesdal

Ove Trellevik

Marthe Hammer

Kjersti Toppe

Sofie Marhaug

Frøya Skjold Sjursæther

Joel Ystebø